

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

עג.

עין משפט
נר מצוה

פ"א א מ"י פ"ב מהל' עדות הלכה ז:
צ ב מ"י פ"ח מהלכות
הלכה ה' ו"ט פ"ז
מהלכות שבועות הל' יח
ועין בשבועות וזכ"מ פ"ז
מהל' עדות הל' ג ועין
בשבועות וזכ"מ פ"ז מהל'
נחלות הל' ו פ"ז מהל'
תמורה הל' ד סמג עין ז
ק ולחון רמ"א ט"ז י"ד
ס' ר"ל ע"ק לא לג לב
ס' שם סמ"ק כד כה
ס' ט"ז פ"ח ס' כט ע"ק
א וס' רמ"א סמ"ק ז:

רבינו הגאון

והכלבא כותיה דאבי
ביע"ל קג"ם. והן, ייארש
שלא מדינת, עד זומם זו
ההלכה, לחי העומד
מאליה, קידושין שאין
מסורין לבאיה, גידול בר
ערילי, משומד אוכל
בבליה, אקשין על אבי,
תנן גב על פי שנים וטבח
ומכר על פיהן ונמצאו
זוממין משלמין את הכל,
בגון שבא באחד בניסן אלו
העדים והעידו בבית דין כי
ראובן מהיום כך וכך גב
שורו של פלוני וחזרו ובאו
הן הן והעידו אחרי כן ראינו
שטבח או מכר נמצאו
זוממין משלמין כפ"ד יח.
ואקשין אהא דאמרין בגון
השומד בטביחה תחלה,
בגון שהביא העשן בגניבה
עדים כ"ו בניסן והזימום
ואמרו להם אותו היום
שהעידו בטביחה עמנו
הייתם (והזימום ואמרו להן
אתו היום שהעידתם
בטביחה עמנו הייתם)
ואחרי כן הוזמו בגניבה,
הלא לטעמ' דאבי דסבר
למפרע נפסלין עידי
הגניבה מאחד בניסן
שהעידו בבית דין הלא
מהיום והלאה נפסלו בכל
עדות, שנמצאת בעת
העדות על הטביחה כבר
פסול היה ולא היה מתחייב
הגב על פיהן כלום,
והתורה אמרה ועשיתם לו
כאשר זמם לעשות לאחיו,
ואלו אין להם מעשה.
ופרק' והילכ' שהעידו
בבית אחת, בגון שהעידו
בבית דין באחד בניסן כי
באדי ביום פלוני גב וטבח
ומכר, והזימו משלמין את
הכל, וזה הפירוק ראה
לפירוש למפרע הוא נפסל
כי אינה משעה שמעידין על
משעה אלא משעה
שנתקיימה עדותן בבית
דין, לימא כתנאי היו שנים
מעידין אותו שגב והן
מעידין אותו שטבח הוזמו
על הגניבה עדות שבטלה
מקצתה בטלה כולה, והזימו
על הטביחה כול'. ותרצי'
דב' ר' יוסי הוא דאמ' במה
דברים אמורים בשתי
עדידות, בעדות אחת ענין
שתי עדות, מאי נינהו כח
הוא והעידו על הגניבה
ואחרי כן חזרו והעידו על
הטביחה, אבל כח אחת
העידה בגניבה ובטביחה
בבית אחת זו היא עדות
אחת, ועליה חלקו, רבנן
סברי מינן ולהבא הן
נפסלין, ואף על גב דאמרין
תוך כדי דיבור כדיבור
דאמי לא מיפסלי מומן
שהעידו אלא מעת ההומה
כרבא, ובטביחה שהוזמו
משלמין ובגובה שלא
הוזמו עדותן כשהיה ור'

משום פסידא דלקוחות. י"מ דהא דחיישין לפסידא דלקוחות
היינו דוקא היכא דאיכא עדי מסירה ידיהי שהשטר
אמת ואין נראה דל"כ איכא בינייהו טובא היכא דאין עדים אלא
החמומים על השטר: **דאסחידו ביה תרי בחד ותרי**
בחד. משמע לפי שיש שני מזימים
על כל אחד ואחד לא היו חידוש
ומינה מה צדק הכי תרי כמאה הוו
ונראה לפרש דאסחידו ביה תרי בחד
כגון שאין הניזומין מסייע אחד
לחבירו שאין האחד יודע כלום בעדותו
של חבירו שראה אחד מחלון זה ואחד
מחלון זה או הצדקה אחר הצדקה
ואלו שנים מזימים את שניהם שכן
שנים אלו כמו אמרים ולא נקט הא'
לישנא אלא משום דמשמע מיניה
שאין המחזימן מסייעין זה את זה:
א' נמי דפסחיהו בגזירותא. והא
דאמר' בפרק זה צורר (פסחדין)
דף טו: דהיהא מתנה דהוה חמס'
עליה תרי גולנין סבר רב פפא בר
שמואל לאכשוריה משום דהא לא
אכריזא עליהו ומסיק דגולן דלוריתא
לא צעי הכהו ולא חיישין לפסידא
דמקבל מתנה אע"ג דפסידא דלקוחות
לאו דוקא דה"ה דיש לחוש לפסידא
דמקבל מתנה מ"מ פסלין להאי
מתנה דמייירי שכבר העידו עליהן
צ"ד קודם שחתמו בשטר מתנה
או לא נראית להיא שטר מתנה עד
אחר שגדעו פסולין צ"ד ואע"ג
דזמנה קודם יש לחוש שמה הקדימו
דכפרישית לעיל' ומיהו ההוא עובדא
דפרק זה צורר (שם דף טו.) דחד
אמר קמאי ידי גב כו' לרבי נפשות
פשיטא שיש לפסולו למפרע והיו
מזי' למימר איכא בינייהו לענין דיני
נפשות או לאסור אשה לנעלה ולענין
גיטין וקדושין ועדות המדע דלענינא
דחידוש אין לפסולו למפרע ולטעמא
דפסידא דלקוחות פסלין למפרע לכל
אלו אלא דדמיק לאשכחי דאיכא
בינייהו לענין ממונ':
והוזמו ע' הגניבה וחזרו והוזמו
ע' הטביחה. ואל"ת אפי'
למאן דאמר מכאן ולהבא הוא נפסל
תקשה דמל מקום ש' אין גניבה
אין טביחה ומקרה וכשחזרו והוזמו
על הטביחה אמאי משלמין ו"ל משום
דקסבר הכחשה תחילה הומה היא:
שהעידו בבית אחת והוזמו.
דכיון שהעידו צבת
אחת ליכא למימר צשעת עדות
טביחה פסולין היו אע"ג דלמפרע
הוא נפסל דכיון שהעידו צבת אחת
כשרים היו כשהעידו על הטביחה כיון
שהיו יכולין לחזור צהן על העדות
של גניבה דמון כדי דיבור הוה ועל
מה שפירש בקונטרס דלא גרסינן
והוזמו צבת אחת דצחומה לא איכפת
לן אי צבת אחת אי צוה אחר זה
היה וצלבד שהוזמו על הטביחה תחילה דאי משום ששם הוזמו על הגניבה תחילה
הוו מוכתשים על הטביחה ואין אליציה דלצי' משנין דס"ל לקמן דהכחשה לאו תחילה הומה היא א"כ גם כשהוזמו על הטביחה תחילה
הוו מוכתשים על הגניבה מאחר שהעידו צבת אחת ותוך כדי דיבור כדיבור דמי ואם צאנו ליישב מירון זה לסגרת אצי' דלקמן דסגר הכחשה לאו
על הטביחה צטלה כל העדות משום דמון כדי דיבור כדיבור דמי ואם צאנו ליישב מירון זה לסגרת אצי' דלקמן דסגר הכחשה לאו
תחילה הומה היא כריך לגרום והוזמו צבת אחת אצל אין לחוש שאין הגמרא חושש עמה ליישב דברי אצי' אלא צמה שאמר למפרע
הוא נפסל והולך ומתרחק לפי שיטת המקשה הסובר דהכחשה תחילה הומה היא דכפרישית לעיל וכן לקמן כי משני ממז'י' לאצי' אהא
דאמר הכחשה לאו תחילה הומה היא ומוקי לה כשהוזמו תחילה על הטביחה אין חושש למתך למאי דאמר אצי' למפרע הוא נפסל
כי לפי זה היה כריך להעמידה כגון שהעידו צבת אחת אלא דדך הגמרא הוא שאין חושש למתך אלא הקושיא שמקשה לו:
הי
יוסי סבר למפרע הוא נפסל משעה שהעידו בבית דין, ותוך כדי דיבור דאמי ועדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. ודחין להדין תירוצא ואמרין לא, כולי עלמא למפרע הוא נפסל ובתוך כדי דיבור פליגי, רבנן סברי תוך כדי דיבור

פסידא דלקוחות. שחתמוהו על שטר מכירה בינתיים: **מאי צינייהו.**
צין הני מרתי לישנא דרצא: **פרי לחד.** עמנו הייתם^(ט) ותרי אחריני
לחד דליכא חידושא: **בגזירותא.** שלא הזימוהו אלא העידו שנים על
אלו שהן גולנין והכא ליכא למימר סמוך אהני דהא מילתא אחרינא
היא: **יע"ל קג"ס.** סמיני שמועות
הן הן אחד מהן עד זומם: **פסולין**
הוו. ואין עדותן עדות: **אמאי**
משלמי. על הטביחה: **כי הדרי מיתומי**
אגניבה. כשחזרין וניזומין על הגניבה
איגלאי מילתא כו': **ה"ג והלכתא**
שהעידו צבת אחת והוזמו. ולא
גרסינן והוזמו צבת אחת דכיון
דהעידו צבת אחת ליכא למימר
צשעת עדות טביחה פסולין הוו
ואפילו אי אמרינן למפרע נפסל
דהא תוך כדי דיבור הוה והזומה
לא איכפת לן אי צבת אחת אי צוה
אחר זה וצלבד שזימונו על הטביחה
תחילה: **היו שנים מעידים אותו שגב**
והן. עצמם מעידים אותו שטבח:
צטלה כולה. ומשלמי כפל והוא פטור
דכיון דלא גב לא טבח ואפילו חזרו
והוזמו על הטביחה^(ט) פטורין: **הוזמו**
על הטביחה. ולא על הגניבה: **צמה**
דברים אמורים. דהוא משלם כפל
ולא צטל עדות גניבה צשתי עדות:
צבת אחת צוה אחר זה. שהעידו
היום על הגניבה ואמרו צאחד צשצת
גבז ולמחר על הטביחה ואמרו צשני
צשצת טבח: **וא"ר יוסי.** דכי אמרי
לכו סהדי עמנו הייתם ציוס שני
הוזמו אף על הגניבה צציוס ראשון
מהיכא תיתי היא: **ומאי נינהו כו'**
אצל צעודם אחת צבת אחת. שהעידו
על שתייהן זו בתוך כדי דיבור של זו
ואמרו צאחד צשצת גבז וצשני צשצת
טבח והוזמו על שני צשצת ואע"ג
דלאחד צשצת לא איתזמו מיהו איגלאי
מלתא דכי אסחוד פסולין הוו דסגר
ר' יוסי למפרע הוא נפסל וצטלה
כל עדות אותה שעה שכולה עדות
אחת היא: **כדי דיבור.** לקמן [נ"ג] מפרש:
מכאן ולהבא. מיום שהוזמו ולא מיום
שהעידו: **אגניבה דלא מיתומי לא**
איפסו. ואע"ג דצהדדי אסחידו ליה
הא לא אמתלי פסוליהו מהיכא
שעתא דנימא אע"ג דלאחד צשצת
לא איתזמו מיהו שעת עדותן שעת
פסלות הייתה: **איפסומו לכו [נמן]**
אגניבה. היא איתזמו לאו הזמה
דוקא^(ט) (נקט) לשלם ממון אלא איפסלו
לכו אגניבה משום פסול עדות:
לאו

(א) ס"א דלוימ' (ב) קידושין
גכ. צ"מ ככ: פסחדין כו.,
(ג) [גדרים פ"ג, מ"ד כ: צ"ב
קט: מכות ו. שבועות לב.
תמורה כה: (ד) ד' צ"ל עמנו
היית. דבש תמורה) ס"א
פטור, (ו) רש"ל מ"ו, (ז) [דף
עב ע"ב ד"ה מכאן],

גליון הש"ס

גב' ביע"ל קג"ם. עין
מג"א סימן שם ס"ק טו:

מוסף רש"י

משום
דלקוחות. שנקחו עדות
על פיו ותחת מיטין עד
תשרי ועדיין לא היה ידוע
שהוא פסול (פסחדין כו.).
מאי בינייהו. בין הני תרי
שטמא דרצא (שם). תרי
לחד ותרי לחד. תרי
כימות שהעידו צבת זו,
שנים אמרו לכל אחד עמנו
הייתם צמקום פלוני, חידוש
ליכא, דהא מילתא אחרינא
קמסחדי, אצל פסידא
דלקוחות איכא (שם).
לחי תרי, בגזירותא.
שהעידו שגולנין הם על
גולה שגולן בניסן, חידוש
ליכא, דהא מילתא אחרינא
קמסחדי, אצל פסידא
דלקוחות איכא (שם).
ביע"ל קג"ם. יאוש שלא
מדעת צאלו מילתא (צ"מ
כא:). עד זומם הכא, למי
העומד מאליו צפ"ק
דערוכין (טו). קידושין
שלא נמסרו ליבאש צבאש
מקדש (קידושין נא). גילו
דעת צניטין צשאלה גט
(גיטין לה). מומר אוכל
נבלות להכשיר לקמן
(סנהדרין כו). סמיני הלכות
הן שנחלקו צהא אצי ורבא
ובכל מקום הלכה כרבא
תוך מאל' (קדושין כב.).